

اظهار نظر کارشناسی درباره:
**«لایحه اصلاح موادی از قانون استخدام نیروی انتظامی
 جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۲»**

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۲۹۰

شماره چاپ:

۶۲۴

تاریخ چاپ:

۱۳۸۸/۲/۲۷

مقدمه

قانون استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مشتمل بر ۲۱۳ ماده و ۱۹۸ تبصره طبق اصل هشتادوپنجم قانون اساسی در تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ به تصویب کمیسیون مشترک اجتماعی، امنیت ملی و سیاست خارجی و برنامه و بودجه رسیده است و برای مدت ده سال به صورت آزمایشی قابل اجراست. این لایحه مشتمل بر ۳۹ مورد اصلاح است که به منظور رفع پاره‌ای اشکالات جزئی و ابهامات موجود در قانون و همسان‌سازی با قوانین سایر نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است، اما در بعضی موارد که توضیحات آن در ذیل آمده است تغییرات مهمی در قانون فعلی به وجود آورده است، این لایحه توسط کمیسیون مشترک متشکل از اعضای کمیسیون‌های اجتماعی و امنیت ملی و سیاست خارجی مورد بررسی قرار گرفته و در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۶/۱۶ عیناً به تصویب رسیده است.

سابقه قانونی

۱. قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۹/۴/۲۶ مشتمل بر ۱۱ ماده و ۱۰ تبصره است. در این قانون اهداف، وظایف، مأموریت‌ها، ساختار و تشکیلات نیروی انتظامی آمده است.
۲. قانون مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۴/۲۴ مشتمل بر ۲۰۱ ماده و ۱۷۷ تبصره طبق اصل هشتادوپنجم قانون اساسی برای یک دوره آزمایشی پنج‌ساله.
۳. قانون استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۰.

ارزیابی لایحه

لایحه مزبور عمدتاً معطوف به ابهام‌زدایی، شفاف‌سازی مصادیق، تکمیل موارد و مطالب فراموش شده و در برخی از موارد نیز اصلاح، روان‌سازی و ساده‌سازی اجرای قانون می‌باشد. البته در بعضی موارد اصلاحات پیشنهادی واجد اهمیت است که توضیح آن در زیر خواهد آمد:

۱. در ماده (۱۱) اصلاحی، موضوع بند «الف» ماده (۷۹) قانون، میزان ارشدیت پیش‌بینی شده به یک‌چهارم تقلیل یافته است. هرچند ممکن است دلیل این موضوع محدودیت‌های مالی برای پرداخت افزایش‌های ناشی از اعطای ارشدیت باشد، اما باید به این نکته توجه کرد که می‌تواند بر انگیزه کارکنان برای ارتقای سطح علمی خود تأثیر منفی بگذارد. لذا پیشنهاد حذف ماده (۱۱) اصلاحی را دارد.
۲. در ماده (۲۳) اصلاحی راجع به تبصره «۸» ماده (۱۲۱)، اصطلاح «جایگاه خدمتی» تعریفی ندارد و مفاد تبصره «۲» ماده (۷۲) و همچنین مواد (۲۰۳) و (۲۰۴) قانون نیز در این مورد کمکی نمی‌کند. لذا پیشنهاد می‌شود تبصره «۸» ماده (۱۲۱) به همان وضعیت فعلی باقی بماند.

نام دفاتر:

مطالعات برنامه و بودجه

مطالعات حقوقی

مطالعات سیاسی

مطالعات اجتماعی

مشخصات گزارش:

شماره مسلسل:

۲۳۰۹۶۷۹-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۱۱/۲۶

۳. در ماده (۲۶) اصلاحی راجع به حذف تبصره «۱» ماده (۱۲۴) خاطرنشان می‌سازد که تبصره مذکور رسیدگی به یک تخلف تحت دو عنوان جرم و تخلف انضباطی به‌طور همزمان را ممنوع کرده است و تأکید دارد در صورت رسیدگی قضایی و محکومیت متخلف، رسیدگی انضباطی منتفی خواهد شد. اگرچه به قرار اطلاع هرگز این تبصره جامه عمل نپوشیده و رسیدگی‌ها کماکان ادامه یافته است. چون حذف این تبصره موجب می‌شود یک جرم واحد توسط دو مرجع (قضایی، اداری) مورد رسیدگی قرار گرفته و در صورت محکومیت منجر به اعمال دو مجازات برای جرم واحد شود، از طرف دیگر محکومیت در یک مرجع و برائت در مرجع دیگر نیز قابل تصور می‌باشد پس حذف تبصره «۱» موجب ابهام و بروز اشکال خواهد شد، لذا پیشنهاد ابقای تبصره «۱» را دارد.

۴. در رابطه با ماده (۳۰) اصلاحی راجع به اصلاح ماده (۱۳۰) و تبصره‌های آن باید گفت که تبصره «۳» ماده (۱۳۰) قانون فعلی، بازنشستگی کارمندان را منوط به داشتن حداقل ۲۰ سال خدمت کرده است، حال آنکه در ماده (۱۳۰) پیشنهادی و تبصره‌های آن حداقل سابقه خدمت لازم برای بازنشستگی حذف شده و در نتیجه فرد در صورت رسیدن به سن ۶۰ سال با هر میزان سابقه خدمت می‌تواند بازنشسته شود. از آنجا که پرداخت حقوق بازنشستگی و وظیفه توسط صندوق بازنشستگی موکول به دریافت کسور بازنشستگی است، لذا اولاً میزان حقوق بازنشستگی باید متناسب با مدت سابقه خدمت تعیین شود و ثانیاً برای برخورداری از حقوق بازنشستگی باید حداقلی برای سنوات خدمت (مانند ۲۰ سال) تعیین شود. پرداخت حقوق بازنشستگی به اشخاصی که کمتر از ۲۰ سال سابقه خدمت دارند موجب استفاده تبعیض‌آمیز و ناروا از وجوه صندوقی خواهد شد که مشترکین بسیار دارد و دولت نیز متعهد به جبران کمبودهای احتمالی آن می‌باشد. لذا اصلاحات اعمال شده در ماده (۳۰) اصلاحی از حیث عدم پیش‌بینی حداقل سابقه خدمت با ابهام مواجه است.

جمع‌بندی و پیشنهاد

همان‌گونه که بیان شد لایحه مذکور عمدتاً به‌منظور رفع ابهامات موجود در قانون فعلی و همسان‌سازی با قوانین دیگر نیروهای مسلح ارائه شده است، اما این لایحه در رابطه با حداقل سابقه خدمت لازم برای بازنشستگی موضوع ماده (۱۳۰) و حذف تبصره «۱» ماده (۱۲۴) اشکال دارد. لذا پیشنهاد رفع ابهام از ماده (۱۳۰) پیشنهادی و ابقای تبصره «۱» ماده (۱۲۴) را دارد. از سوی دیگر شایسته است مواد (۱۱) و ماده (۲۳) اصلاحی نیز حذف شود.